

**Міждисциплінарна координація у навчанні іноземних студентів
технічних ЗВО України**

Семененко І.Є.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мовної підготовки*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

e-mail: inga.semenenko@ukr.net

Міждисциплінарна координація в навчанні іноземних студентів технічних закладів вищої освіти України – це системна інтеграція змісту, методів і підходів різних навчальних дисциплін для забезпечення комплексного формування фахових і загальних компетентностей. Її мета – подолати академічні та соціокультурні виклики, з якими стикаються іноземні студенти, особливо в технічних спеціальностях, де важлива точність і високий рівень розуміння. Сьогодні у навчанні іноземних студентів у ЗВО України досить розробленою є лише методика навчання української мови як іноземної, питання ж навчання іншим дисциплінам нерідною мовою не отримали поки що належного висвітлення ні в дидактичному, ні тим більше у психолого-педагогічному аспектах.

Зараз проблема розробки методики навчання різних контингентів іноземних студентів фахових дисциплін перейшла до розряду першорядних для технічних ЗВО і потребує якнайшвидшого вирішення. Необхідно у найкоротші терміни знайти такі прийоми та методи навчання іноземних громадян спеціальним предметом, які допоможуть Україні зайняти гідне місце на ринку освітніх світових послуг. У вирішенні цієї проблеми, як показує практика, істотну допомогу можуть надати напрацювання в галузі методики викладання української мови як іноземної, які вже довели свою ефективність.

Міждисциплінарна координація є необхідною, тому що сприяє швидшій адаптації іноземних студентів до освітнього та соціокультурного середовища, інтегруючи мовну підготовку з фаховими дисциплінами, підвищує в студентів

мотивацію до навчання, забезпечує цілісне засвоєння знань та навичок, необхідних для майбутньої професії, а не лише їх окремих фрагментів, розвиває мовленнєві навички студентів, сприяючи вивченню спеціалізованої термінології та технічних текстів у зв'язку з основними предметами, що є значно ефективнішим, ніж відокремлене вивчення мови і, що найімовініше, забезпечує узгодженість програм, методів і форм викладання, допомагаючи студентам краще структурувати отримані знання.

Ключовими аспектами міждисциплінарної координації є:

- Синхронізація навчальних програм. Координація змісту фахових, загальнотехнічних та гуманітарних дисциплін із курсом української мови як іноземної. Це дозволяє іноземним студентам вивчати професійну термінологію в контексті, що полегшує її засвоєння.

- Застосування інноваційних методів. Використання сучасних педагогічних технологій, таких як змішане навчання, перевернутий клас, проектна діяльність, та інструментів діджиталізації.

- Компетентнісний підхід. Фокус на формуванні не лише знань, а й умінь і навичок, що дозволяють застосовувати їх у професійному контексті. Наприклад, українська мова як іноземна інтегрується не просто як окремий предмет, а як засіб для отримання інформації та спілкування.

- Налагодження комунікації. Підтримка тісного зв'язку між викладачами різних кафедр, що викладають одній групі іноземних студентів, з метою обміну інформацією та спільного планування.

Зараз у більшості технічних ЗВО склалася ситуація, коли на перших курсах навчається певна кількість іноземних студентів, які погано володіють як українською мовою, так і предметними знаннями. Кожен мовознавець знає, що часто іноземний студент не розуміє якусь тему не тому, що у нього немає попередніх предметних знань, а тому що викладач технічної дисципліни використовує такі лексико-граматичні конструкції, які студент ще не вивчав у процесі мовної підготовки. Тому сьогодні нам видається необхідним поєднати

зусилля викладачів технічних дисциплін та мовознавців у пошуках шляхів оптимізації процесу навчання іноземних студентів науковому стилю мовлення на матеріалі мови спеціальності.

Така співпраця, на нашу думку, може розвиватися у двох взаємопов'язаних напрямках:

1) у навчальних матеріалах з навчання мови спеціальності має бути відображена системність у формуванні наукових понять тієї чи іншої галузі знань. Це допоможе студентам переносити мовні та мовленнєві навички, сформовані на матеріалі однієї дисципліни при зверненні до предметно-понятійного матеріалу іншої навчальної дисципліни. У написанні таких навчальних матеріалів обов'язково повинні брати участь викладачі-предметники, оскільки вони можуть здійснити відбір професійно значущих знань і подати їх у тій послідовності, яка формуватиме системність знань у студентів;

2) у створенні навчальних матеріалів зі спеціальних дисциплін обов'язково повинні брати участь мовознавці, оскільки тільки вони знають, які граматичні та синтаксичні структури можуть зрозуміти іноземні студенти в той чи інший період навчання. Це полегшить викладачам технічних дисциплін запровадження наукової інформації.

Ці два підходи сьогодні успішно реалізуються у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті. Таким чином, на практиці відбувається зближення методики викладання української мови як іноземної та методики викладання спеціальних предметів українською мовою як нерідною. Отже, в методиці викладання УЯІ формується і успішно розвивається окремий напрямок: методика викладання української мови у ЗВО технічного профілю, так як на сучасному етапі накопичено значну кількість практичних напрацювань, які свідчать про те, що викладання української мови в такому ЗВО відрізняється від аналогічного процесу у ЗВО гуманітарного, медичного та ін. профілей.

Фундаментом, від міцності якого залежить успішність здобуття іноземними студентами повноцінної інженерної освіти, є рівень володіння мовою навчання. Кожна навчальна дисципліна має свою специфічну термінологію, опанувати яку не так складно, якщо знайти правильні методично вивірені підходи. У вирішенні цього завдання досить важливим є тандем викладача української мови та викладача-предметника.

Навчання студентів-іноземців у технічному університеті пов'язане з низкою різноманітних труднощів, які доводиться долати і самим студентам, і освітній установі. Багаторічний досвід роботи з іноземними студентами викладачів кафедри мовної підготовки дозволив нам розробити низку психолого-педагогічних рекомендацій, які б сприяли їхній успішній адаптації до умов української вищої школи. З

азвичай іноземні студенти в Україні навчаються в одній студентській групі з українськими студентами. У зв'язку з цим викладачам інженерних дисциплін насамперед необхідно враховувати особливості викладання у таких групах і виявляти фактори, що сприяють успішній адаптації іноземців до педагогічної системи ЗВО. Особливо слід сказати про необхідність мовної адаптації навчальних матеріалів технічних дисциплін для іноземних студентів. Курс лекцій або навчальний посібник, адаптований для іноземних студентів з урахуванням рівня їхнього володіння мовою навчання, обов'язково має бути на кафедрах спеціальних дисциплін.

Неоціненну допомогу викладачам-предметникам у питанні мовної адаптації матеріалів можуть надати викладачі кафедри мовної підготовки, які мають методика такої адаптації. Координація роботи викладачів технічних дисциплін з викладачами кафедри мовної підготовки допомагає також викладачам під час читання лекцій іноземним студентам вибрати темп та структуру викладу матеріалу, що забезпечують оптимальне використання часу занять в аудиторії та враховують рівень мовної підготовки студентів.

Таким чином, співпраця викладачів технічних дисциплін з викладачами кафедри мовної підготовки дозволяє знаходити методи та способи викладання, які допомагають мінімізувати вплив мовних факторів на засвоєння програмного матеріалу з профільних дисциплін.

Література:

1. Рижченко О. Поєднання аспектного підходу та міжпредметних зв'язків у викладанні англійської мови у технічному вищому навчальному закладі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 75. Т.3 2024. С. 161-166.
2. Шаргун Т.О., Бушко Г.О., Мосіна Ю.С. Сучасні аспекти викладання англійської мови в технічних закладах вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 70, Т. 4. С. 205-210.

Духовність як основа становлення особистості студента

Флегонтова Н.М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
ПВНЗ «Київський медичний університет»
м. Київ, Україна
e-mail: n.flegontova@kmu.edu.ua*

Ляліна О.О.

*старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
ПВНЗ «Київський медичний університет»
м. Київ, Україна
e-mail: o.lialina@kmu.edu.ua*

Майбутнє української держави значною мірою залежить від рівня виховання духовності і культури підрастаючих поколінь і кожної людини. В умовах повномасштабної війни, що її розв'язала Росія, особливо яскраво проявилася криза виховання, яка виявляється у знеціненні духовності, низькій культурі суспільства, проявах жорстокої поведінки.

Сьогодні про духовність багато чуємо із засобів масової інформації, проте кожна інформація має своє тлумачення цього поняття. Чільне місце проблема